

พลของการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน
ต่อผลลัพธ์ในการเรียนรู้ในกระบวนวิชาวิทยาการระบาด

Effects of Blended Learning on Learning
Outcomes in an Epidemiology Course

กัลยาณี	ตันตรานนท์	พย.ด.*	Kunlayanee	Tantranont	Ph.D.*
วิลาวณีย์	เดือนราษฎร์	วท.ม.**	Wilawan	Tuanrat	PHN.**

บทคัดย่อ

สาระเนื้อหาของกระบวนวิชาวิทยาการระบาดมีลักษณะที่ค่อนข้างเป็นนามธรรมและนักศึกษาจะต้องเรียนรู้สาระเนื้อหาในระยะเวลาจำกัด ทำให้มีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผสมผสานระหว่างการเรียนแบบเผชิญหน้าในชั้นเรียนกับการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลลัพธ์ในการเรียนรู้และความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานในกระบวนวิชาวิทยาการระบาด ประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชั้นปี 2 จำนวน 35 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาวิทยาการระบาด ตอนที่ 2 ภาคการศึกษา 2 ปีการศึกษา 2556 โดยใช้แบบสอบถามผลลัพธ์ในการเรียนรู้แบบผสมผสานและแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามากกว่าครึ่งมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบผสมผสานส่งผลให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับมากถึงมากที่สุด เช่น ทักษะในการสืบค้นข้อมูลโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง เอื้อให้นักศึกษาสามารถส่งงานได้รับมอบหมายตามเวลาที่กำหนด นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้เกี่ยวกับหัวข้อที่เรียน นักศึกษามากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 66.67) มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบผสมผสานในระดับมาก นักศึกษาสะท้อนปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนแบบผสมผสานผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในด้านความเร็วและการเข้าถึงระบบอิเล็กทรอนิกส์

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานและเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนกระบวนวิชาวิทยาการระบาดให้เหมาะสมกับนักศึกษาต่อไป

คำสำคัญ: การเรียนการสอนแบบผสมผสาน ผลลัพธ์ในการเรียนรู้ กระบวนวิชาวิทยาการระบาด

* อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
* Lecturer, Faculty of Nursing, Chiang Mai University, tantranont_k@hotmail.com
** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
** Assistance Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University

Abstract

An epidemiology course can be an abstract and students have to learn in limited time. Changing teaching style is necessary to increase a student learning effectively. Blended learning is teaching program that integrates face to face classroom and delivery of content through electronic media. The purpose of this study was to explore learning outcomes and satisfaction among students who experienced blended learning in an epidemiology course. The study population consisted of 35 students who registered in the course for the 2nd semester of academic year 2013. Data was collected by learning outcome and satisfaction questionnaires and analyzed by descriptive statistic.

The results of the study More than half of the students indicated that blended learning resulting in moderated degree of students' learning outcome, for instead increase their ability to search data via electronic media, students can apply their knowledge in real situation, students can submit their homework on time, and students be enthusiastic to learn. More than half of the students (66.67%) was moderated satisfy to learn in blended learning. Students noted that the barriers to learn in blended learning was the speed and accessibility of electronic media.

The results of this study can be used to develop blended learning class and should be applied for an epidemiology course.

Key words: Blended Learning, Learning Outcomes, Epidemiology Course

ความสำคัญและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศแนวทางการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF: HEd) ไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมีเป้าหมายเพื่อให้สถาบันการศึกษาได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตาม การเรียนรู้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้าน ความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการ วิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา, 2544) เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณสมบัติที่สอดคล้องตามแนวทางการจัดการศึกษาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องปรับปรุงแบบ การเรียนการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเทคโนโลยี

สารสนเทศมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนร่วมกับการเรียน การสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้รับความสนใจจาก นักการศึกษาปัจจุบัน เรียกรูปแบบการจัดการเรียน การสอนแบบนี้ว่า การเรียนรู้แบบผสมผสาน (blended learning) ซึ่งเป็นการผสมผสานวิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การสอนแบบเผชิญหน้าใน ชั้นเรียน การสอนผ่าน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) การสอนแบบทำงาน กลุ่ม (Singh, & Reed, 2004) นอกจากนี้ยังหมายถึงการ บูรณาการระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบเผชิญ หน้า (face to face) ในชั้นเรียนกับการเรียนแบบ ออนไลน์ (online learning) ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอน (พรเทพ เมืองแมน และ แวฮาชัน แวหะมะ, 2555; Singh, & Reed, 2004) เนื่องจากการสอนแบบเผชิญหน้าหรือการ

สอนในชั้นเรียนมีลักษณะการสอนเป็นกลุ่มใหญ่ส่งผลให้ไม่สามารถตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนได้ นอกจากนี้การเรียนในชั้นเรียนเป็นการเรียนที่มีเวลาจำกัดส่งผลให้บางครั้งผู้เรียนไม่สามารถไปถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนได้ ในขณะที่การเรียนการสอนโดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีข้อจำกัด คือ ไม่สามารถส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงทางความคิดระหว่างผู้เรียนได้ เหมือนกับการเรียนภายในชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนรูปแบบดังกล่าวผู้เรียนต้องเรียนด้วยตนเองจึงไม่ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความไม่พึงพอใจเนื่องจากขาดการเข้ากลุ่มทางสังคม (พิเชฐ คุชลาธรา, 2554) ดังนั้นการนำรูปแบบจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนมาบูรณาการรวมกับการเรียนการสอนโดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์จึงน่าจะช่วยลดข้อจำกัดต่างๆ และเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

มีการศึกษาที่พบว่าการจัดการเรียนแบบผสมผสานทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียน เช่น การศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้การเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นหลักร่วมกับการเรียนออนไลน์ สำหรับนักศึกษา ปี 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่านักศึกษามีผลการเรียนรู้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และนักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากต่อแบบการเรียนแบบผสมผสาน (กมลวรรณ เจริญพันธ์พิพัฒน์ และ อนิรุทธิ์ สติมัน, 2554) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พรเทพ เมืองแมน และ แวหาชัน แวหะมะ (2555) ที่พบว่านักศึกษาที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบผสมผสานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) และพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยรูปแบบดังกล่าวในระดับมากที่สุด ผลการศึกษา ความพึงพอใจและผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานในกระบวนวิชาภาวะผู้นำและการจัดการทางพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล พบว่าประมาณร้อยละ 50 ของนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานในระดับมาก นอกจากนี้ นักศึกษามีความคิดเห็นในเชิงคุณภาพต่อผลลัพธ์ที่เกิด

ประโยชน์กับนักศึกษา เช่น มีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ด้วยตนเอง และเพิ่มทักษะการเรียนรู้ (อภิรดี นันทศุภวัฒน์ และ เรมวณ นันทศุภวัฒน์, 2556)

นอกจากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ดีขึ้นและทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้แล้ว การเรียนรู้แบบผสมผสานยังส่งผลให้ผู้เรียนมีทัศนคติต่อการเรียนดีขึ้นด้วยคอกมาสและการากัส (Korkmaz & Karakus, 2009) ได้เปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้สื่อออนไลน์ร่วมกับการเรียนการสอนในห้องเรียนในวิชาภูมิศาสตร์ พบว่านักศึกษาที่มีการเรียนรู้แบบผสมผสานมีทัศนคติต่อการเรียนและมีการคิดเชิงวิพากษ์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่เรียนแบบเผชิญหน้าในห้องเรียน พบว่า นักศึกษาที่มีการเรียนแบบผสมผสานมีคะแนนทัศนคติต่อการเรียนและการคิดเชิงวิพากษ์มากกว่านักศึกษาที่เรียนในห้องเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

กลุ่มวิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้เปิดสอนกระบวนวิชาวิทยาการระบาด (epidemiology) สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 1 หน่วยกิต จากผลการประเมินกระบวนวิชาด้านผู้เรียน พบว่า เนื้อหาวิชามีความเข้าใจยาก เสนอแนะให้มีการพัฒนาสื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพิ่มขึ้น เพื่อที่นักศึกษาจะสามารถทบทวนนอกห้องเรียนได้ ความท้าทายดังกล่าว คณะผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ผู้สอนจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากรูปแบบเดิมคือการสอนแบบเผชิญหน้าในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียวมาเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้อย่างผสมผสานที่นำสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ร่วมกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน ผู้วิจัยคาดหวังว่าการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียนและผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะได้นำมาเป็นแนวทางในการจัดรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อให้ได้บัณฑิตที่พึง

ประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา
แห่งชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลลัพธ์ในการเรียนรู้ของนักศึกษาต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

กรอบแนวคิดทางการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (blended learning) โดยใช้รูปแบบผสมผสานระหว่างการสอนแบบบรรยายในชั้นเรียนและการสอนผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้สามารถตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอน และส่งผลให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยนักศึกษามีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์และตรงต่อเวลา 2) ด้านความรู้ นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับหลักวิทยาการระบาด 3) ด้านทักษะทางปัญญา นักศึกษาสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณและคิดอย่างเป็นระบบ ใช้เหตุผลในการวิเคราะห์ 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ นักศึกษามีทักษะในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียนด้วยกัน รับผิดชอบในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นักศึกษามีทักษะในการวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลจากสถานการณ์การเกิดโรค มีทักษะในการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต มีทักษะในการสื่อสารโดยการนำเสนอรายงานการศึกษาในชั้นเรียนโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มุ่งศึกษาผลลัพธ์ในการเรียนรู้และความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานกระบวนวิชาวิทยาการระบาด

ประชากรที่ศึกษา คัดเลือกแบบเจาะจง คือ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชั้นปี 2 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาวิทยาการระบาด ตอนที่ 2 ซึ่งมีจำนวนนักศึกษา 35 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัย การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีเครื่องมือ 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผลลัพธ์ในการเรียนรู้แบบผสมผสาน ประเมินโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยประเมินผลลัพธ์ในการเรียนรู้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แบบสอบถามเป็นแบบ Likert Scale 4 ระดับ เรียงจากไม่เห็นด้วยถึงเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ประเมินโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจำนวน 5 ข้อ แบบสอบถามเป็นแบบ Likert Scale 4 ระดับ เรียงจากไม่เห็นด้วยถึงเห็นด้วยมากที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ประเมินโดยใช้ข้อคำถามจำนวน 1 ข้อ คือ “นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนกระบวนวิชานี้ในระดับใด” แบบสอบถามเป็นแบบ Likert Scale 4 ระดับ เรียงจากไม่พึงพอใจถึงพึงพอใจมากที่สุด นอกจากนี้ยังใช้คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

วิธีการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ก่อนเปิดกระบวนกรเรียน คณะผู้วิจัยซึ่งประกอบด้วยผู้สอน 2 ท่านได้มีการประชุมวางแผนกำหนดหัวข้อและรูปแบบการสอน ในเนื้อหาซึ่งมีทั้งหมด 14 หัวข้อ ใช้

เวลาในการสอนหัวข้อละ 1 ชั่วโมง คณะผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับบรรยาย 12 หัวข้อ ร่วมกับการสอนผ่านทาง E-book และเนื้อหาสำหรับให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์จำนวน 2 หัวข้อ โดยให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจากเอกสารประกอบการสอน สื่อการสอน Power point และภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอน (ภาพยนตร์เรื่อง Outbreak)

คณะผู้วิจัยดำเนินการขอเปิดกระบวนวิชาผ่าน A-Tutor ซึ่งเป็นระบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และจัดเตรียมเนื้อหา ตัวอย่างกรณีสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับเนื้อหา และแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อส่งให้ผู้รับผิดชอบระบบ A-Tutor นำไปแสดงบนระบบ

ในวันแรกของการเปิดกระบวนวิชา คณะผู้วิจัยชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจถึงกระบวนกรเรียนการสอนโดยอธิบายหัวข้อที่จะจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายในชั้นเรียนและการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ในระหว่างการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คณะผู้วิจัยได้ใช้การสื่อสารผ่านทาง face book ร่วมด้วย โดยการตั้งกลุ่มผู้เรียนกระบวนวิชาดังกล่าวขึ้น

คณะผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาเมื่อสิ้นสุดการเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โดยแจกแบบสอบถามให้นักศึกษาในชั้นเรียน

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ก่อนทำการวิจัยผู้วิจัยทำหนังสือเสนอโครงการวิจัยผ่านคณบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขออนุญาตในการดำเนินการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตรายใดๆ ต่อนักศึกษา ก่อนการจัดการเรียนการสอนคณะผู้วิจัยได้แจ้งให้นักศึกษาทราบในชั้นเรียนเกี่ยวกับการวิจัย โดยให้นักศึกษามีสิทธิที่จะปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยซึ่งจะไม่มีผลใดๆ ต่อการประเมินผลการเรียนการสอนในกระบวนวิชานี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลผลลัพธ์ในการเรียนรู้แบบผสมผสาน ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน และความคิดเห็นต่อประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ข้อมูลปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน นำมาสรุปและจัดหมวดหมู่

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 98 เพศชาย ร้อยละ 2 ไม่มีประสบการณ์เคยเรียนแบบผสมผสาน ร้อยละ 100 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยดังรายละเอียด

ส่วนที่ 1 ผลลัพธ์ในการเรียนรู้แบบผสมผสาน

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ในการเรียนรู้แบบผสมผสานในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีร้อยละของผลลัพธ์ในการเรียนรู้เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้ (73.50%) 2) ส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกับผู้เรียนด้วยกัน (67.60%) 3) ใ้ให้นักศึกษาสามารถส่งงานได้รับมอบหมายตามเวลาที่กำหนด (64.70%) นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้เกี่ยวกับหัวข้อที่เรียน (64.70%) และนักศึกษามีทักษะในการนำเสนองานในชั้นเรียน (64.70%) 4) นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยาการระบาด (61.80%) 5) นักศึกษามีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง (58.80%) และ นักศึกษามีการคิดและค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากการฟังบรรยายในชั้นเรียน (58.80%) 6) นักศึกษามีทักษะในการนำเสนองานในชั้นเรียนโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม (55.90%) ส่วนการเรียนวิชานี้ทำให้นักศึกษามีทักษะในการสืบค้นข้อมูลโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด (55.90%)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ในการเรียนรู้แบบผสมผสานจำแนกตามรายข้อ (n=34)

ผลลัพธ์การเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น		
	เห็นด้วยมาก ที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยน้อย
1. นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยาการระบาด	13 (38.20%)	21 (61.80%)	0
2. นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้	9 (26.50%)	25 (73.50%)	0
3. นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกับผู้เรียนด้วยกันได้	11 (32.40%)	23 (67.60%)	0
4. นักศึกษาสามารถส่งงานได้รับมอบหมายตามเวลาที่กำหนด	10 (29.40%)	22 (64.70%)	2 (5.90%)
5. นักศึกษามีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง	13 (38.20%)	20 (58.80%)	1 (2.90%)
6. นักศึกษามีการคิดและค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจาก การฟังบรรยายในชั้นเรียน	12 (35.30%)	20 (58.80%)	2 (5.90%)
7. นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้เกี่ยวกับหัวข้อที่เรียน	10 (29.40%)	22 (64.70%)	2 (5.90%)
8. นักศึกษามีทักษะในการสืบค้นข้อมูลโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์	19 (55.90%)	15 (44.10%)	0
9. นักศึกษามีทักษะในการนำเสนองานในชั้นเรียน	11 (32.40%)	22 (64.70%)	1 (2.90%)
10. นักศึกษามีทักษะในการนำเสนองานในชั้นเรียนโดยใช้ เทคโนโลยีที่เหมาะสม	15 (44.10%)	19 (55.90%)	0

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อประโยชน์ของการจัดการเรียน การสอนแบบผสมผสาน

ผลการวิจัยพบว่า ประมาณครึ่งหนึ่งของนักศึกษามีความคิดเห็นต่อประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบดังกล่าวในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีร้อยละของความคิดเห็นเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1) ทำให้สามารถจัดสรรเวลาในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้

(58.80%) และทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากรูปแบบการสอนที่หลากหลาย (58.80%) 2) ทำให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ตลอดเวลา (55.90%) 3) ทำให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ทุกสถานที่ (52.90%) และ 4) ทำให้นักศึกษาสามารถสื่อสารกับอาจารย์ผู้สอนได้สะดวกและเข้าถึงง่าย (50.00%)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นต่อประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานจำแนกตามรายข้อ (n=34)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น	
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก
1. การเรียนวิชานี้ทำให้นักศึกษาสามารถสื่อสารกับอาจารย์ผู้สอนได้สะดวกและเข้าถึงง่าย	17 (50.00%)	17 (50.00%)
2. การเรียนวิชานี้ทำให้นักศึกษาสามารถจัดสรรเวลาในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้	14 (41.20%)	20 (58.80%)
3. การเรียนวิชานี้ทำให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ทุกเวลา	15 (44.10%)	19 (55.90%)
4. การเรียนวิชานี้ทำให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ทุกสถานที่	16 (47.10%)	18 (52.90%)
5. การเรียนวิชานี้ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากรูปแบบการสอนที่หลากหลาย	14 (41.20%)	20 (58.80%)

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน (n=27) พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด 7 คน (25.93%) มีความพึงพอใจมาก 18 คน (66.67%) มีความพึงพอใจปานกลาง และมีความพึงพอใจน้อย 1 คน (3.70%) นักศึกษาได้สะท้อนว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน ดังข้อความ “การจัดการเรียนทำให้เข้าถึงนศ.ได้ดี ควรนำไปใช้ต่อไปเรื่อยๆ” “ทำให้นศ.ได้รับข่าวสารการเรียนมากและรวดเร็วทันเวลา” “สะดวก ชอบดูหนึ่ง”

นักศึกษาได้สะท้อนปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนแบบผสมผสาน ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดังตัวอย่างข้อความ “อินเทอร์เน็ตชอบมีปัญหา ทำให้บางครั้งการทำงานมีอุปสรรค” “ถ้า internet ไม่ดีก็จะไม่สามารถออนไลน์ได้” “การใช้งานออนไลน์เข้าถึงยาก” “internet ที่หอช้า”

2. ปัญหาและอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร ดังตัวอย่างข้อความ “บางครั้ง Facebook ไม่มีแจ้งเตือนเมื่ออาจารย์โพสต์อะไร” “เป็นเรื่องของ File upload เนื่องจากบางข้อมูลโหลดไม่ได้” “การเข้า A-Tutor บางครั้งเข้ายาก”

3. นักศึกษาขาดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังข้อความ “เพื่อนบางคนไม่ค่อยติดตามข่าวสารและไม่ครอบคลุมทุกคน ขาดความรับผิดชอบ” “บางคนไม่ได้เข้าไปใช้จริง”

นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะหรือสิ่งที่ควรปรับปรุงในการจัดการเรียนผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดังตัวอย่างข้อความ “ควรทำให้เข้าได้ง่ายขึ้น” “ควรปรับปรุงระบบ” “แจ้งในห้องเรียนว่าจะอัปเดตสไลด์และให้นศ.ไปอ่านแล้วมาแลกเปลี่ยนกันในห้องเรียน” “ให้มีการให้แบบทดสอบไปด้วยเพื่อเป็นการฝึกทำ” “ควรมีการส่งงานบน web เพื่อความสะดวก”

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ แม้ว่าจะไม่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ ได้ทุกด้านแต่ส่งผลให้นักศึกษาเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับมากถึงมากที่สุด ในด้านทักษะในการสืบค้นข้อมูลโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงการนำภาพยนตร์เรื่อง outbreak ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการสอบสวนและควบคุมการระบาดของโรคมาประกอบในการเรียนการสอนส่งผลให้นักศึกษาสามารถเชื่อมโยง

ความรู้จากทฤษฎีกับสถานการณ์จริงได้ นักศึกษามีการเรียนรู้อย่างเพลิดเพลินและเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ นอกจากนี้การติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาในรูปแบบที่ผ่านทาง social network โดยใช้ face book ยังช่วยให้นักศึกษาติดต่อสื่อสารกับอาจารย์ผู้สอนได้สะดวกเอื้อให้นักศึกษาสามารถส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามเวลาที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อภิรตินันท์ศุภวัฒน์ และเรมวลด นันท์ศุภวัฒน์ (2556) ที่ศึกษาความพึงพอใจและผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานในกระบวนวิชาภาวะผู้นำและการจัดการทางการแพทย์ของนักศึกษาพยาบาล พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นในเชิงบวกต่อผลลัพธ์ที่เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษาจากการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เช่น มีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นต้น

นอกจากนี้นักศึกษายังมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบผสมผสานเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เป็นประโยชน์และเอื้อต่อให้เกิดการเรียนรู้ทำให้สามารถจัดสรรเวลาในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ และนักศึกษาได้เรียนรู้จากรูปแบบการสอนที่หลากหลายทำให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานเป็นการผสมผสานวิธีการสอนที่หลากหลาย โดยการใช้การสอนแบบเผชิญหน้าในชั้นเรียนร่วมกับการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แม้ว่าไม่ได้อยู่ในห้องเรียน (ฐิติชัย รักบำรุง, 2555) สามารถแก้ปัญหาอุปสรรคในการเรียนโดยเฉพาะการเรียนในทศวรรษที่ 21 ที่ต้องการพัฒนาบุคคลในสังคมอนาคตเพื่อนำไปสู่ยุคของเทคโนโลยีขั้นสูง ยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ ยุคแห่งสังคมเครือข่าย (ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี, 2555)

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักศึกษามากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 66.67) มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการ

สอนในรูปแบบผสมผสานในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สาโรช โสภีรักษ์ (2550) ที่พบว่านิสิตปริญญาโทสาขาเทคโนโลยีการศึกษาที่เรียนวิชาเทคนิคและกระบวนการฝึกอบรมโดยวิธีเรียนแบบผสมผสานมีความพึงพอใจในการเรียนแบบผสมผสานในระดับดี การศึกษาของ กมลวรรณ เฉิดฉันทพิพัฒน์ และ อนิรุทธิ์ สติมัน (2554) พบว่านักศึกษาปี 2 คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากรมีความพึงพอใจมากต่อแบบการเรียนรู้อยู่ในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานและการศึกษาของ อภิรตินันท์ศุภวัฒน์ และ เรมวลด นันท์ศุภวัฒน์ (2556) ที่พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานในกระบวนวิชาภาวะผู้นำและการจัดการทางการแพทย์ของนักศึกษาพยาบาลในระดับมาก

แม้ว่าผลการศึกษครั้งนี้จะบ่งชี้ว่าควรนำรูปแบบการสอนแบบผสมผสานไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาได้สะท้อนปัญหาและอุปสรรคในการเรียนผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดังตัวอย่างข้อความ “อินเทอร์เน็ตชอบมีปัญหา ทำให้บางครั้งการทำงานมีอุปสรรค” “ถ้า internet ไม่ดีก็จะไม่สามารถออนไลน์ได้” “การใช้งานออนไลน์เข้าถึงยาก” “internet ที่ห่อช้า” จึงมีความจำเป็นที่สถาบันการศึกษาต้องพัฒนาความพร้อมทั้งทางด้านเครื่องมือและระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วสูง เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาการเรียนแบบผสมผสานในรูปแบบที่หลากหลายโดยสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับบริบทและรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาในวิชาอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ เติตฉันทพิพัฒน์ และ อนิรุทธ์ สติมัน (2554). การศึกษาผลการเรียนแบบผสมผสาน ที่มีแบบทางการเรียนต่างกัน. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*; 2(2), 13-19.
- พรเทพ เมืองแมน, และ แวฮาซัน แวะหะมะ. (2555). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานรายวิชา เทคโนโลยีกราฟิกและการพิมพ์เพื่อการสื่อสารการศึกษา สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 23(3), 32-41.
- พิเชฐ คุชธรา. (2554). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended learning) สำหรับผู้ใหญ่เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต*. Retrived May, 4 from http://edurmu.org/journal/pdf_journal/179.pdf
- ฐิติชัย รักบำรุง. (2555). Blended-learning: การเรียนรู้แบบผสมผสาน. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 1(16), 31-40.
- ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี. (2555). บทความปริทัศน์การเรียนรู้แบบผสมผสานและการประยุกต์ใช้. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*, 1, 1-5.
- สาโรช โสภีรักษ์ม. (2550). *ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดเห็นของนิสิตปริญญาโทสาขาเทคโนโลยีการศึกษาที่เรียนวิชาเทคนิคและกระบวนการฝึกอบรมโดยวิธีการเรียนรู้แบบผสมผสานกับการเรียนในชั้นเรียนปกติ*. ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. Retrived May, 6 from <http://www.edtech-research.edu.ku.ac.th/pdf/2550/904.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2544). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. Retrived May, 3 from [http://www.moe.go.th/edtechfund/fund/images/stories/laws/prb_study\(final\).pdf](http://www.moe.go.th/edtechfund/fund/images/stories/laws/prb_study(final).pdf)
- อภิรดี นันทศุภวัฒน์ และ เรมวาล นันทศุภวัฒน์. (2556). ความพึงพอใจและผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานในกระบวนวิชาภาวะผู้นำและการจัดการทางพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. *พยาบาลสาร*, 40, 47-60.
- Korkmaz, O., & Karakus, U. (2009). The impact of blended learning model on student attitudes towards geography course and their critical thinking dispositions and levels. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 8(4), 51-63
- Singh, H., & Reed, C. (2004). *Achieving success with blended learning: A white paper*. New York: Navowave.